

Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej

Warszawa, dn. 8 stycznia 2016 r.

UWAGI

**Fundacji na rzecz Energetyki Zrównoważonej
w ramach konsultacji publicznych do projektu rozporządzenia Ministra
Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej oraz Ministra Rozwoju w sprawie
wymaganego zakresu planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód
wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej.
Projekt z dnia 03.12.2015 r.**

I. UWAGI OGÓLNE

W ocenie Fundacji na rzecz Energetyki Zrównoważonej (zwanej dalej: „FNEZ”) przedmiotowy projekt rozporządzenie jest propozycją aktu prawnego, który w niedalekiej przyszłości może w istotny sposób przyczynić się do wprowadzenia ładu planistycznego na obszarze polskich morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej. By tak się jednak stało w projekt wymaga wprowadzenia kilku poprawek, które wiążą się przede wszystkim z wykorzystaniem potencjału energetycznego polskich obszarów morskich. W tym kontekście pragniemy nadmienić, iż:

- I.1.** Projekt wymaga uwzględnienia specyfiki wykorzystywania odnawialnych źródeł na morzu. Proponowane przez FNEZ rozwiązania szczegółowe dostosowują projekt do uwarunkowań rozwoju branży oraz łączą się w pełni z rozwiązaniami uregulowanymi na poziomie ustawy o obszarach morskich. Poprawki te przedstawiamy w części II niniejszego dokumentu (uwagi szczegółowe).
- I.2.** Problemem wymagającym szerszej dyskusji i wypracowania rozwiązania jest kwestia obecnie nieznajdująca swojego unormowania w projekcie rozporządzenia, tj. przepisy kolizyjne związane z funkcjami podstawowymi i funkcjami dopuszczalnymi dla poszczególnych akwenów. Dotyczy to sytuacji wyboru kilku funkcji podstawowych i dopuszczalnych i ich wzajemnych realizacji w ramach danego akwenu. Wybór pewnych funkcji kolidować może z pozostałymi funkcjami. Z doświadczenia FNEZ, opartego na realizacji licznych projektów inwestycyjnych wynika, iż konfliktogennym może być zestawianie ze sobą takich pól aktywności gospodarczej jak pozyskiwanie energii odnawialnej i poszukiwania, rozpoznawania, złóż kopalin oraz wydobywania kopalin ze złóż w ramach jednego obszaru terytorialnego. W wielu sytuacjach prowadzący lub chcący prowadzić aktywność w zakresie poszukiwania, rozpoznawania, złóż kopalin i wydobywania tych kopalin w sposób nieuprawniony lub niczym nieuzasadniony podejmowali działania mające wykluczyć możliwość generowania

energii ze źródeł odnawialnych na obszarze prowadzonej lub zamierzonej aktywności tych podmiotów. Z uwagi na te okoliczności zasadnym jest wypracowanie metody rozwiązywania tego typu konfliktów. Bazując na naszym doświadczeniu, FNEZ proponuje by postanowienia właściwych planów determinujące funkcje danego akwenu miały charakter otwarty dla różnych rodzajów aktywności, tj. nie wprowadzały ograniczeń w przypadku wyboru jednej z nich, tak żeby umożliwić praktyczną realizację innych funkcji przewidzianych dla danego akwenu (tak podstawowych i dopuszczalnych). W razie ewentualnego sporu, zasadnym jest też wypracowanie rozwiązania dookreślającego przedstawioną w art. 37 ust. 3 ustawy w ustawie z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (t.j. z 2013 r. Dz.U. poz. 934 ze zm., zwanej dalej: „ustawą o obszarach morskich”) regułę kolizyjną, zgodnie z którą funkcje podstawowe oznaczają wiodące przeznaczenia obszaru wydzielonego w planie, którego pozostałe dopuszczalne funkcje nie mogą zakłócać, zaś dopuszczalne funkcje obszaru oznaczają możliwe sposoby wykorzystania obszaru, których współistnienie nie wpłynie negatywnie na zrównoważony rozwój obszaru. Chodzi tu o kwestię wzajemnej relacji wybranych funkcji, przede wszystkim podstawowej do podstawowej (w przypadku dwóch lub więcej funkcji podstawowych, co jest ze rozwiązaniem typowym i ze wszech miar korzystnym w planowaniu przestrzennym). Z uwagi na wykonawczy charakter projektu rozporządzenia rozwiązanie opisanej kwestii może jednak wymagać zmiany ustawowej, co na tym etapie prac sygnalizujemy.

I.3. Z uwagi na to, iż uchwalane na podstawie ustawy o obszarach morskich plany odnoszą się do kwestii związanych z rozwojem energetyki odnawialnej (art. 37a ust. rozstrzygają o obszarach i warunkach dla jej pozyskiwania): ust. 2 pkt 5 lit. c), zasadnym jest literalne i jednoznaczne włączenie dokumentów mających strategiczne znaczenie dla sektora energetyki do kategorii dokumentów planistycznych. Chodzi tu o:

- a) dziesięcioletni plan rozwoju sieci o zasięgu wspólnotowym, o którym mowa w art. 8 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2010 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1228/2003,
- b) politykę energetyczną państwa, o której mowa w art. 13 i nast. ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. z 2012 r. Dz.U. poz. 1059 ze zm., zwanej dalej: „ustawą – Prawo energetyczne”),
- c) krajowego planu działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych do 2020 r., o którym mowa w art. 126 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. poz. 478 ze zm., zwanej dalej: „ustawą o OZE”),
- d) właściwych ze względów operowania danego przedsiębiorstwa energetycznego planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe lub energię, o których mowa w art. 16 ustawy – Prawo energetyczne,
- e) właściwych ze względów terytorialnych założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, o których mowa w art. 19 ustawy – Prawo energetyczne oraz planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, dla obszaru gminy lub jej części, o których mowa w art. 20 ustawy – Prawo energetyczne.

Dokumenty te koordynują działania na poziomie UE w odniesieniu do energetyki (a) jak również warunkują rozwój energetyki, w tym energetyki odnawialnej, na poziomie całego kraju (a, b) i na poziomie lokalnym (d, e) – w tym ostatnim zakresie (d, e) właściwymi dokumentami będą oczywiście te uchwalone dla obszarów lądowych, przyległych do obszaru objętego danym planem. Wpływ wymienionych dokumentów na

sporządzenie i rozstrzygnięcia planów uchwalanych, na podstawie ustawy o obszarach morskich, jest ewidentny. Np. zgodnie z art. 14 ustawy – Prawo energetyczne polityka energetyczna państwa określa m.in. bilans paliwowo-energetyczny kraju, zdolności wytwórcze krajowych źródeł paliw i energii, zdolności przesyłowe, w tym połączenia transgraniczne, czy też rozwój wykorzystania instalacji odnawialnego źródła energii. Uwarunkowania te sprawiają, iż zasadnym jest rozważenie kwestii włączenia ww. dokumentów do katalogu materiałów planistycznych uregulowanych w projekcie rozporządzenia w § 3 ust. 1 (z uwagi na systematykę poszczególnych jednostek redakcyjnych proponuje się wprowadzenie ich jako nowego pkt 5 i zmianę dalszej numeracji w ramach ust. 1).

II. UWAGI SZCZEGÓŁOWE

II.1. W § 2 pkt. 7 lit. c projektu rozporządzenia sformułowanie „pozyskiwaniu i przesyłowi energii” zastąpić sformułowaniem: „pozyskiwaniu, w tym wytwarzaniu, przesyłaniu i dystrybuowaniu energii”;

W rozporządzeniu zgodnie z nomenklaturą przyjętą w ustawie obszarach morskich używa się pojęcia „pozyskiwanie energii odnawialnej” zgodnie z art. 37a ust. 2 pkt 5 lit c ustawy o obszarach morskich. W proponowanym brzmieniu § 2 pkt. 7 lit. c rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi i Śródlądowej oraz Ministra Rozwoju w sprawie wymaganego zakresu planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej (projekt z dnia 03.12.2015 r., zwane dalej: „projektem rozporządzenia”), pojęcie to w kontekście infrastruktury technicznej (§ 2 pkt. 7 projektu rozporządzenia) dookreśla się zwrotem związanym z przesyłem energii („pozyskiwaniu i przesyłowi energii”). Przesył energii nie jest jedyną aktywnością związaną z pozyskiwaniem energii. Z pojęciem tym związane są rozróżniane na gruncie ustawy – Prawo energetyczne wytwarzanie energii (art. 3 pkt 45 ustawy – Prawo energetyczne, będące *de facto* odpowiednikiem wykorzystywanego na gruncie ustawy o obszarach morskich „pozyskiwania”) oraz dystrybucja energii (art. 3 pkt 5 ustawy – Prawo energetyczne). Co więcej, już samo wykorzystanie zwrotu „przesył” jest zwrotem nietrafnym. Z uwagi na postanowienia art. 3 pkt 4 ustawy – Prawo energetyczne sformułowanie to powinno zostać zastąpione zwrotem „przesyłanie”. W tym kontekście, proponuje się by oprócz wprowadzenia właściwej formy językowej „przesyłanie” odwołać się do pozostałych pojęć związanych z pozyskiwaniem energii, tj. wytwarzaniem oraz jej dystrybucją.

II.2. W § 3 ust. 1 pkt 2 średnik zastąpić przecinkiem i dodać „a także koncesje na wytwarzanie energii elektrycznej;”;

Zgodnie z art. 37a ust. 2 pkt 5 lit. c ustawy o obszarach morskich plany zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej rozstrzygają o obszarach i warunkach pozyskiwania energii odnawialnej. Podjęcie i wykonywanie działalności gospodarczej, w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, wymaga uzyskania koncesji na zasadach i warunkach określonych w ustawie – Prawo energetyczne, o czym przesądza się w art. 3 ustawy OZE. Tym samym, z uwagi na bezpośrednie odwołanie się ustawodawcy do kwestii pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, zasadnym jest literalne zakwalifikowanie właściwych koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej jako materiałów planistycznych. Koncesje zawierają informacje mogące mieć znaczenie dla planu. Dotyczy to m.in. warunków wykonywania działalności oraz okresu jej trwania, czy też istotnych z punktu widzenia podejścia ekosystemowego, o którym mowa w art. 37b ustawy o obszarach morskich, kwestii związanej z zabezpieczeniem ochrony środowiska w trakcie oraz po zaprzestaniu koncesjonowanej działalności. Okoliczności te wyraźnie wskazują na zasadność dokonania zaproponowanej zmiany.

II.3. W § 3 ust. 1 pkt 8 lit po lit. c jako nową jednostkę redakcyjną dodać „d) pozyskiwania energii odnawialnej,” dostosowując przy tym pozostałe jednostki redakcyjne poprzez zmianę ich oznaczenia;

W ustawie o obszarach morskich w sposób literalny i jednoznaczny rozstrzyga się, iż plany zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej mają istotny wpływ na funkcjonowanie sektora energetyki odnawialnej, rozstrzygając o obszarach i warunkach pozyskiwania energii odnawialnej (art. 37a ust. 2 pkt 5 lit. c ustawy o obszarach morskich). Niedopuszczalnym jest zatem brak wymienienia opracowań dotyczących użytkowania akwenów i obszarów przyległych związanych z pozyskiwaniem energii odnawialnej. Przeczy to także przywołanemu już podejściu ekosystemowemu. Zgodnie z art. 37b polega ono m.in. na wzięciu pod uwagę wsparcia „zrównoważonego rozwoju w sektorze morskim z uwzględnieniem aspektów gospodarczych, społecznych i środowiskowych, w tym poprawy stanu środowiska i odporności na zmiany klimatu”. Odnawialne źródła energii są elementarnym komponentem zrównoważonego rozwoju oraz wymienionej w ustawie o obszarach morskich „odporności na zmiany klimatu”. Potwierdzają to liczne strategiczne dokumenty oraz akty prawa Unii Europejskiej. Np. zgodnie z postanowieniami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii odnawialnej zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE „[k]ontrola zużycia energii w Europie oraz zwiększone stosowanie energii ze źródeł odnawialnych wraz z oszczędnością energii i zwiększoną efektywnością energetyczną stanowią istotne elementy pakietu środków koniecznych do redukcji emisji gazów cieplarnianych i spełnienia postanowień Protokołu z Kioto do Ramowej Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, a także do wywiązania się z innych wspólnotowych i międzynarodowych zobowiązań w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, wykraczających poza rok 2012”.

II.4. W dotychczasowym § 3 ust. 1 pkt 8 lit. g usunąć przecinek i dodać „i prac rozwojowych,”;

Kategoria badań naukowych powinna zostać poszerzona o dotyczące dotychczasowego użytkowania akwenów oraz obszarów przyległych prace rozwojowe. Zgodnie z art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o finansowaniu nauki (t.j. z 2014 r. Dz.U. poz. 1620 ze zm.) prace rozwojowe to „nabywanie, łączenie, kształtowanie i wykorzystywanie dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności z dziedziny nauki, technologii i działalności gospodarczej oraz innej wiedzy i umiejętności do planowania produkcji oraz tworzenia i projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, procesów i usług” z pewnym wyłączeniem¹. Prace rozwojowe uzupełniają zatem prowadzone badania naukowe. Nie można wykluczyć, iż wyniki prowadzonych prac rozwojowych w zakresie użytkowania akwenów i obszarów przyległych będą pomocnym materiałem planistycznym, umożliwiającym właściwe sporządzenie właściwego planu. Sama kategoria „prac rozwojowych” jest na tyle istotną, iż nie można jej pominąć odwołując się jedynie do prac naukowych, o czym świadczy chociażby łączne traktowanie jej przez ustawodawcę na gruncie ww. już ustawy o finansowaniu nauki (np. w art. 2 ust. 5 tej ustawy definiuje się pojęcie „badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa”).

II.5. Zmienić treść § 6 ust. 2 pkt 2 na: „opis funkcji dopuszczalnych dla poszczególnych akwenów, w szczególności w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych, żegluga,

¹ Wyłączenie to dotyczy „prac obejmujących rutynowe i okresowe zmiany wprowadzane do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń, w szczególności: a) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych oraz demonstracje, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, których ostateczny kształt nie został określony, b) opracowywanie prototypów i projektów pilotażowych, które można wykorzystać do celów komercyjnych, w przypadku gdy prototyp lub projekt pilotażowy stanowi produkt końcowy gotowy do wykorzystania komercyjnego, a jego produkcja wyłącznie do celów demonstracyjnych i walidacyjnych jest zbyt kosztowna”.

rybołówstwa, wznoszenia i wykorzystywania sztucznych wysp, konstrukcji, urządzeń, infrastruktury technicznej, pozyskiwania energii odnawialnej oraz turystyki, sportu i rekreacji;”;

Zaproponowane zmiany korelują się bezpośrednio z propozycjami przedstawionymi w pkt 3 i 4 jw. Brak jest jakiegokolwiek podstawy na pomijanie ich w treści projektu rozporządzenia. W szczególności dotyczy to kwestii energetyki odnawialnej, co przedstawiono już w pkt 4. W świetle postanowień ustawy o obszarach morskich istotną funkcją akwenów może być pozyskiwanie energii odnawialnej. Uwarunkowania te wraz z przywołaną już argumentacją dotyczącą podejścia ekosystemowego, zrównoważonego rozwoju oraz zmian klimatu wymagają rozszerzenie wyliczenia zaproponowanego w § 6 ust. 1 pkt 2 projektu rozporządzenia o podkreślone powyżej sformułowania.

II.6. W § 7 ust. 2 pkt 2 po pkt. 4 jako nową jednostkę redakcyjną dodać „5) odległość,” dostosowując przy tym pozostałe jednostki redakcyjne poprzez zmianę ich oznaczenia;

Z uwagi na uwarunkowania lokalizacji morskich farm wiatrowych w planie postuluje się o zaznaczenie na rysunku orientacyjnym odległości granic obszaru morskiego objętego planem względem brzegu/wybrzeża. Takie działanie będzie pomocnym przy ocenie wielkości ewentualnego oddziaływania wizualnego turbin wiatrowych instalowanych na danym obszarze morskim.

III. UWAGI STYLISTYCZNE

III.1. W Załączniku nr 1 zmiana sformułowania „ZABYTKI” na „OCHRONA ZABYTKÓW”;

Z uwagi na brzmienie pkt. dotyczących ochrony przyrody oraz ochrony środowiska zasadnym jest posłużenie się sformułowaniem „OCHRONA ZABYTKÓW” w miejsce zwrotu „ZABYTKI”.

III.2. W Załączniku nr 1 błąd w pisowni „INNE ISTOTNE INFORMACJE” (s. 11);

Błąd w pisowni, który należy poprawić.